

цес, обмеження кількості перевірок; створення диференційованої системи стимулів, спрямованих на розв'язання пріоритетних структурних проблем, проведенні відповідної ліберальної політики щодо присутності іноземних компаній у регіональній економіці. Основними елементами механізму довгострокового державного сприяння процесам залучення інвестицій в регіоні мають стати моделі взаємодії суб'єктів управління та організаційно-фінансового забезпечення, правова база функціонування механізму державного управління розвитком регіону.

Таким чином, покращення державного сприяння залученню капітальних інвестицій в регіони України збільшить обсяги інвестування, дозволить більш раціонально та продуктивно використовувати інвестиційні ресурси, забезпечити їх концентрацію на стратегічних напрямках розвитку економіки.

Література.

1. Войнаренко М. П. Формування інноваційно-інвестиційної політики регіонів України на засадах кластерних технологій / М. П. Войнаренко. // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2008. – № 3. – Т. 1. – С. 263–267.
2. Економічна енциклопедія. // Ред. кол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та інші. – К.: Академія, 2000. – Т. 1. – 864 с.
3. Кліменко Н. Г. Державне регулювання інноваційно-інвестиційного розвитку регіону / Н. Г. Кліменко // Одеса: ОРІДУ, 2005. – 18 с.
4. Музиченко А. С. Інвестиційна діяльність в Україні : Навч. посіб. / А. С. Музиченко – К.: Кондор, 2005. – 406 с.
5. Про соціально-економічне становище України за 2009 рік. – Київ: Державний комітет статистики України, 2010. – 100 с.
6. Скиба Г. Г. Державне регулювання інвестиційної та інноваційної діяльності в умовах спеціальних економічних зон і територій пріоритетного розвитку / Г. Г. Скиба // Донецьк: ДДАУ, 2003. – 20 с.
7. Супрун Л. П. Актуальні завдання Держінвестицій на сучасному етапі економічного розвитку країни / Л. П. Супрун // Бюлетень «Інвестиції та інноваційний розвиток». – 2009. – № 4. – С. 25–31.

УДК 338.2

Тетяна Покора

ПОЛІТИЧНІ МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ТА БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Своєю метою автор статті бачить аналіз політичних механізмів державного регулювання фінансової системи та банківської справи в Україні: їхні особливості, ризики та загрози. У статті розв'язуються відповідні завдання: проаналізувати механізми впливу комерційних банків та міжнародних економічних організацій на рівень життя громадян України; розглянути питання про використання внутрішніх джерел інвестування економіки.

Ключові слова: банківська справа, фінансова система, політичні механізми, фінансово-кредитні установи,

© Покора Т.Г., 2010.

Національний Банк України, Міжнародний валютний фонд, Світова організація торгівлі, комерційні банки.

Актуальність розглядуваної нами теми не потребує особливих пояснень і коментарів: фінансова система стосується кожної людини, кожного громадянина держави без винятку, особливо в умовах сучасного розвитку, коли товарно-грошові відносини набули особливої ваги.

Аналізована нами актуальна тема становить інтерес для сучасних науковців. Зупинимося на аналізі останніх досліджень і публікацій.

Н. В. Стукало [23, с. 15] відзначає: країни-члени Організації чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС), як і всі інші країни світу, відчувають на собі наслідки глобальної фінансової кризи, які насамперед проявилися в різкому скороченні зовнішнього фінансування на тлі зниження зовнішнього попиту. Н. В. Стукало аналізує перспективні сценарії розвитку світової фінансової системи після кризи з позиції країн Чорноморського регіону.

Є. В. Алімпієв пише: оцінка ефективності економічної політики загалом та окремих монетарних, податкових і бюджетних інструментів зокрема, з позиції їх впливу на основні макроекономічні параметри й макроекономічну рівновагу, не втрачає актуальності за будь-яких умов, тим більше в період кризи. І аналіз механізмів монетарної й фінансової трансмісії є одним із можливих підходів до такої оцінки [1, с. 27].

В. О. Макаренко, І. О. Прищепчук зазначають, що в умовах глобалізації й циклічного розвитку економіки розробка єдиного підходу до визначення, зокрема, категорії «фінансова система» набуває особливої актуальності. Є потреба в оновленні понятійного апарату, чіткішому визначенні цього терміна у процесі його практичного застосування [19, с. 35].

В. Г. Кабанов твердить: «У сучасних умовах переважна більшість країн світу, як промислово розвинутих, так і з перехідною економікою, відчувають нестачу інвестиційних ресурсів, тому має місце жорстка конкуренція за доступ до цих коштів. Перемагає в такій боротьбі країна, яка може запропонувати вигідніші умови залучення інвестиційних ресурсів» [16, с. 40].

А. Я. Кузнєцова, В. О. Джулай дійшли висновків, що нестабільність фінансово-кредитної системи України має свої особливості: по-перше, кризові явища пов'язані з недосконалістю моделі економічного розвитку держави й загальними макроекономічними чинниками, по-друге, нестабільність у фінансовій сфері зумовлена проблемами внутрішньої фінансової політики у сфері регулювання кредитного й валютного ринків [18, с. 91].

Метою нашого дослідження є аналіз політичних механізмів державного регулювання фінансової та банківської справи в Україні: їхні особливості, ризики та загрози.

Відповідні завдання такі:

- 1) розібратися в сутності поняття «фінанси»;
- 2) проаналізувати механізми впливу міжнародних економічних організацій та комерційних банків на рівень життя населення;
- 3) розглянути поняття «фінансова система»;
- 4) розглянути питання про використання внутрішніх джерел інвестування економіки.

Відомо, що суть фінансів – у задоволенні суспільних інтересів та потреб. Однак система суспільних інтересів і потреб досить різноманітна і має у своєму складі загальнодержавні, галузеві, відомчі, корпоративні, колективні, групові, регіональні, місцеві та особисті інтереси. До цього переліку слід додати ще і міжнародні, міждержавні, глобальні. Зважаючи на обмеженість фінансових ресурсів і на протистояння інтересів один одному, велику складність становить досягнення оптимального співвідношення в їхньому задоволенні у процесі вартісного розподілу, здійснення правильного вибору. Задоволення інтересів одних за рахунок ущемлення інших загрожує суспільству негативними наслідками від суто етичних міркувань, соціального невдоволення, економічних негараздів, аж до політичних потрясінь. Як на макро-, так і на мікрорівнях слід якнайбільше уваги приділяти мотивації на-

рошування обсягів виробництва і реалізації продукції, робіт та послуг, збільшенню обсягів фінансових ресурсів, а в ширшому розумінні – виручки та прибутку фірм, валового внутрішнього продукту та національного доходу держави, що може бути забезпечено через розвиток національного підприємництва, створення нових підприємств, розв'язання платіжної кризи, збільшення кількості робочих місць та збільшення доходів і купівельної спроможності населення. Зауважимо, що наведене визначення економічної суті фінансів не вичерпує всього розмаїття концептуальних підходів та міркувань із цього питання. Історично появу терміна «фінанси» більшість дослідників пов'язує з термінами, що застосовувалися в контексті обов'язкової сплати грошей і строку сплати, зокрема обов'язкової сплати державі податків. Сучасні дослідники, як у вітчизняній, так і в зарубіжній літературі, трактують суть фінансів по-різному. Про розбіжність позицій можна розмірковувати хоча б із такого їхнього короткого переліку.

1. Фінанси – це гроші.
2. Фінанси – це застосування різноманітних прийомів та методів для досягнення максимального достатку фірми або загальної вартості капіталу, вкладеного в справу.

3. Фінанси – система грошових відносин з приводу руху фондів коштів.

4. Фінанси є системою імперативних грошових відносин.

5. Фінанси – це планомірний рух фінансових фондів, що виражають відносини з приводу необхідного, обов'язкового вилучення вартості та їхнього використання в суспільних інтересах [див. 22]. Перша у наведеному переліку позиція найчастіше властива дослідникам суті державних фінансів. Для останніх характерний ізольований рух коштів за каналами розподілу та перерозподілу. Проте, якщо говорити про всі структурні підрозділи економічної системи та врахувати проведені дослідження суті фінансів, взаємозв'язку та відмінності понять «гроші» і «фінанси», стає зрозумілим, що гроші – це поняття більш загальне. Можна мати гроші і водночас не мати ніякого відношення до фінансів. І навпаки, при відсутності грошей, лише володіючи майном, майновими правами, правами інтелектуальної власності, оцінивши їхню вартість, можна здійснювати інвестування, виступати співзасновником фірми, тобто мати відношення до фінансово-господарської діяльності фірми. Друга позиція, навпаки, акцентує увагу на фінансах фірми, ігноруючи інші структурні підрозділи економічної системи. Крім того, наведене визначення стосується не стільки фінансів підприємства, скільки управління їхніми фінансами (фінансового менеджменту). У третьому випадку дещо звужується сфера дослідження – поза увагою безфондова форма руху фінансових ресурсів. Четвертий та п'ятий з наведеного переліку підходів перетворюють фінанси з економічної категорії на явище, яке організується державою, тобто фактично викреслюють фінанси із сфери економіки і відносять до політики та управління. Отже, фінанси – це категорія бази, а не надбудови, категорією надбудованою є фінансова політика, зокрема фінансова політика держави. Однією з головних функцій фінансів у державі є розподільна функція. Об'єктами дії розподільної функції фінансів виступають вартість валового внутрішнього продукту, а також частина національного багатства, яка приймає грошову форму (при перерозподілі раніше накопиченого виробничого потенціалу, покриття збитків від стихійних лих і т.п.). Суб'єктами при фінансовому методі розподілу є юридичні і фізичні особи, в розпорядженні яких формуються фонди цільового призначення, а також держава. Розподільна функція фінансів реалізується в процесі первинного і вторинного розподілу (перерозподілу) вартості суспільного продукту. Основні доходи формуються при розподілі національного доходу серед учасників матеріального виробництва. Вони поділяються на дві групи:

1) заробітна плата працівників, зайнятих у сфері матеріального виробництва;

2) доходи підприємств сфери матеріального виробництва.

Однак первинні доходи не формують суспільні грошові фонди, достатні для розвитку пріоритетних галузей економі-

ки, забезпечення обороноздатності держави, задоволення соціальних потреб населення. Тому об'єктивно необхідним є подальший перерозподіл національного доходу. В результаті перерозподілу створюються вторинні або похідні доходи. До них відносяться доходи, отримані в невиробничій сфері, податки. Перерозподіл частини сукупного суспільного продукту необхідний також для міжтериторіального і міжгалузевого перерозподілу коштів, перерозподілу доходів між різними групами населення. Провідну роль в подальшому перерозподільному процесі відіграє держава. У процесі перерозподілу на загальнодержавному рівні можна виділити окремі стадії перерозподільних процесів. Спочатку відбувається мобілізація і формування загальнодержавних фондів (державного бюджету і цільових загальнодержавних позабюджетних фондів), потім стадія використання цих фондів – направлення коштів на розвиток пріоритетних галузей народного господарства, соціально-культурні заходи, управління, оборону, виплату пенсій тощо. Кінцевим результатом перерозподільного циклу є те, що одна частина перерозподілених грошових ресурсів через механізм бюджетного фінансування знову переходить у сферу матеріального виробництва, щоб почати новий цикл первинного розподілу з послідуємим перерозподілом, інша частина перерозподілених грошових ресурсів переходить у сферу споживання (освіта, охорона здоров'я, культура, оборона, державне управління і т.і.). Таким чином, беручи активну участь в розподілі і перерозподілі національного доходу, фінанси сприяють трансформації пропорцій, що виникли при первинному розподілі національного доходу, в пропорції його кінцевого використання. Перерозподіл національного доходу в Україні відбувається в інтересах структурної перебудови народного господарства, розвитку пріоритетних галузей економіки, на користь найменш забезпечених верств населення (пенсіонерів, інвалідів, самотніх матерів і багатодітних сімей).

Тут стане в пригоді хороший історичний досвід. Згадаємо, що ще досить недавно – при радянському соціалізмі – існувала державна банківська монополія. Фінансово-кредитні установи забезпечували планове надходження коштів в економіку й соціальну сферу, а також акумулювали заощадження населення для розв'язання завдань державного й господарського будівництва. Банки в СРСР не були (і за жодних умов не могли стати) інструментами збагачення. Країна вела зовнішню торгівлю й брала участь у діяльності міжнародних організацій лише на умовах взаємної вигоди й рівноправного партнерства. Навіть у найважчі часи громадянської війни й господарської розрухи вона не допускала щодо себе ніяких форм економічного диктату. І не тільки вижила без іноземної «опіки», а й добилася колосальних успіхів: вперше тримала світове лідерство з багатьох найважливіших соціально-економічних показників, а Радянська Україна увійшла в десятку найбільш процвітаючих держав планети. Потім все змінилося. У 2000 році Україна вже посідала сьоме місце серед держав-боржників МВФ [8, с. 218]. Надаючи кредити на вкрай жорстких політичних і економічних умовах, МВФ та інші організації (Світовий банк, Європейський банк реконструкції й розвитку) досягають триєдиної мети:

1) збагачуються;

2) справно виплату попередніх кредитів, взятих державами-боржниками у країн «золотого мільярда»;

3) нав'язують цим державам соціально-економічний курс, котрий не дозволяє тим перетворитися в недалекому майбутньому на конкурентів.

Характерно, що МВФ забороняє використовувати свої кредити для якихось капіталовкладень у розвиток виробництва. Всі вони йдуть на проведення так званих структурних реформ – приватизацію, підтримку банківсько-фінансового сектора, реструктуризацію (тобто фактичне знищення) перспективних галузей економіки тощо. От і Україну поставлено у важке становище. Нині її державний борг – більше 40 мільярдів доларів [13]. До того ж цей борг останнім часом зростає заледве не в геометричній прогресії [13]. Як ж вимоги кре-

датора повинна виконати українська влада для того, щоб той погодився надати нашій країні таку дорогу для неї «послугу»? Підвищити пенсійний вік і підняти ціни на енергоносії для населення. Ще не вирішено чи відкриє вступ у СОТ українським товарам широкий доступ на світовий ринок і приведе до зменшення роздрібних цін. А ось зниження імпортного мита, на яке пішла заради членства в цій організації наша влада – тодішній президент, уряд і депутати, – поставило на межу загибелі багато галузей вітчизняної економіки. Та наведемо приклад для порівняння. В 2001 році членом СОТ стала Китайська Народна Республіка. Її керівництво вело переговори з цього питання протягом десяти років, нікуди не поспішаючи, нікого не просячи і не соромлячись показувати свою незговірливість, коли йшлося про захист національних інтересів. Результат очевидний: економіка Китаю не тільки не забуксувала після вступу до СОТ, а й істотно прискорила свій розвиток. [10, с. 3]. Таким чином, приклад Китаю, після вступу України до СОТ дає очевидний позитив [5, с. 2].

Кілька слів про власне фінансову систему і її поняття. Фінансова система держави є відображенням форм і методів конкретного використання фінансів в економіці і відповідною до задіяної моделі економіки та значною мірою визначається нею. Так, у державі «тоталітарного» типу фінансова система є спрощеною і дещо примітивною. Не всі її ланки достатньо розвинені. У державах із ринковою економікою фінансові системи досягають своєї завершеності, однак у розрізі деяких держав можуть суттєво відрізнятись. У державах із перехідною економікою фінансові системи характеризуються тим, що окремі їхні ланки перебувають на стадії формування. Це стосується насамперед фінансового ринку, державного боргу, страхових і резервних фондів тощо. Фінансові системи деяких держав можуть відрізнятись за своєю структурою, але у всіх них є загальна ознака – це різноманітні фонди фінансових ресурсів, які різняться за методами мобілізації та напрямками використання, однак тісно пов'язані між собою, мають прямий і зворотний вплив на економічні й соціальні процеси в державі, а також на формування й використання фондів фінансових ресурсів у розрізі окремих ланок. Можна стверджувати, що кожна ланка фінансової системи є самостійним її елементом, проте ця самостійність відносна всередині єдиного цілісного. Фінансова система – це сукупність різноманітних видів фондів фінансових ресурсів, сконцентрованих у розпорядженні держави, нефінансового сектора економіки (господарських суб'єктів), окремих фінансових інститутів і населення (домогосподарств) для виконання покладених на них функцій, а також для задоволення економічних та соціальних потреб. Фінансові системи мають певні характерні риси:

- кожна ланка фінансових систем має властиві їй методи мобілізації коштів для створення фондів фінансових ресурсів та свої напрямки й методи їхнього використання;
- кожна ланка фінансової системи є відносно самостійною, має власну специфічну сферу застосування;
- між ланками фінансової системи існують тісний взаємозв'язок і взаємна обумовленість, кожна ланка може успішно функціонувати лише при досконалості й ефективності системи в цілому;
- фінансова система держави досягає найбільшої ефективності лише тоді, коли відлагоджена та законодавчо закріплена діяльність кожної її ланки;
- залежно від факторів, що впливають на організацію фінансів, насамперед на формування й використання фондів фінансових ресурсів, кожна ланка фінансових систем може поділятися на менші підрозділи. Поділ фінансової системи на окремі ланки – явище об'єктивне, зумовлене потребами економічного розвитку.

Структура фінансової системи – динамічна і не може розглядатися в статичному вигляді. У процесі економічного

розвитку вона може доповнюватися або деякі її ланки можуть відмирати. Проте на сьогодні очевидно, що фінансова наука постійно поглиблює своє розуміння фінансової системи, її структури, функцій тощо. Якщо в середині ХХ століття більшість науковців поняття фінансової системи ототожнювали з поняттям державних фінансів, тобто різних видів бюджетів, то нині до складу фінансової системи стали включати фінанси підприємницьких структур, державний кредит, страхові й позабюджетні фонди тощо. Для теорії й практики правильне визначення фінансової системи загалом і окремих її ланок зокрема має важливе значення, оскільки сприяє побудові ефективної фінансової політики, націленої на економічне зростання та поліпшення добробуту населення. У періодичній літературі фінансова система іноді ототожнюється з фінансовим апаратом [див. 1]. Фінансовий апарат – це частина фінансової системи, її, так би мовити, інфраструктура, яка здійснює управління системою. У літературних джерелах, насамперед у періодиці, часто трапляються сурогатні визначення на кшталт – фінансово-кредитна система, валютно-фінансова, грошова-фінансова тощо. Усе це результат поверхового розуміння складних явищ і процесів економічного життя. В економіці кожної держави самостійно існують фінансова, кредитна, грошова або валютна системи. Їхні функції різні, як різна також їхня структура і форми впливу на економічні й соціальні процеси. Водночас вони діють в одному економічному просторі, мають тісну взаємодію і взаємозалежність. Фінансова система – це сукупність окремих її ланок, що мають особливості у створенні та використанні фондів фінансових ресурсів, які зосереджені в розпорядженні держави, нефінансового сектора економіки, певних фінансових інститутів, домогосподарств для фінансового забезпечення економічних і соціальних потреб суспільства в цілому, окремих його верств населення, господарських структур, окремих громадян. Фінансові системи держав можуть відрізнятись за структурою та функціями. Це зумовлено видами форм власності, політичними орієнтирами правлячих еліт, рівнем економічного розвитку держави тощо. Нині у світі нараховується понад 20 різних моделей фінансових систем окремих держав [6, с. 434].

Тепер повернемося знову від теорії до практики. Наприклад, болюча фінансова проблема: кредити і все, що з ними пов'язано. Відомо, що споживчі кредити видавалися людям переважно за рахунок зовнішніх позик приватних корпорацій. Очевидно, що слід зайнятися пошуком і першочерговим використанням внутрішніх джерел інвестування української економіки, одним із яких є кредитні спілки. Сьогодні у Франції близько 90% населення користуються послугами кредитної кооперації, в Ірландії – 70% громадян беруть участь у 534 кооперативах, а в США активи кредитних кооперативів становлять 650 млрд доларів [14, с. 1]. Це ознака того, що банківське кредитування дрібного й середнього бізнесу обходиться дорого і власники приватного бізнесу воліють вступати у кредитні спілки на правах пайовиків. Бізнесмену зараз непросто одержати банківський кредит, але ще складніше його виплатити. Зате пайовики кредитної спілки без проблем можуть одержати безвідсотковий кредит на модернізацію виробництва або на видачу зарплати найманим робітникам. Останнє особливо актуальне для України, де існують заборгованості із виплат зарплат. Участь у такому кредитуванні важлива й для фермерських господарств, яким потрібні кошти на посівну, закупівлю сільгосптехніки тощо.

В ході дослідження ми переконалися в тому, що фінансові системи мають такі характерні риси: кожна ланка фінансових систем має властиві їй методи мобілізації коштів для створення фондів фінансових ресурсів та свої напрямки й методи їхнього використання; кожна ланка фінансової системи є відносно самостійною, має власну специфічну сферу застосування; між ланками фінансової системи існують тісний взаємозв'язок і взаємна обумовленість, кожна ланка може успішно функціонува-

ти лише при досконалості й ефективності системи в цілому; фінансова система держави досягає найбільшої ефективності лише тоді, коли відлагоджена та законодавчо закріплена діяльність кожної її ланки. Фінансова система України є такою, що картина вимальовується парадоксально: ВВП України зростає, але водночас зростає й кількість підприємств, які мають борги із зарплати. Очевидно, що мільярди гривень у вигляді невиплачених зарплат не доходять до людей і осідають у кишенях роботодавців. Слід зайнятися пошуком і першочерговим використанням внутрішніх джерел інвестування української економіки, одним із яких є кредитні спілки. Реалізація ініціатив щодо посилення ролі кредитних спілок і захисту їх членів від фінансових афер сприятиме видужанню української економіки, відновленню довіри до держави й поліпшенню матеріального становища громадян України.

В перспективах наших подальших досліджень – продовження опрацювання обраної теми з більш детальним вивченням особливостей формування і функціонування фінансової системи.

Література.

1. Алімпієв Є. П. Фінансова й монетарна трансмісія в економіці України // *Фінанси України*. – 2010. – № 6. – С. 23–30.
2. Андрущенко В. Камералістика: витоки фіскально-адміністративної науки // *Вісник податкової служби України*. – 2003. – Квітень– травень. – С. 46–53.
3. Авдєєв А. Оранжевим потрібен бюджет для потенційного розкрадання // *Щотижня*. – 2005. – № 5. – С. 2.
4. Андрущенко В. Л. Фінансова думка заходу в ХХ столітті: (Теоретична концептуалізація і наукова проблематика державних фінансів). – Львів: Каменяр, 2000. – 302 с.
5. Баженова Е. Вражда – враждой, а дерібан по расписанию // *Рабочая газета*. – 2010. – №12. – С. 2.
6. Бланкарт Ш. Державні фінанси в умовах демократії: Вступ до фінансової науки: Пер. з нім. / Передмова і наук. редагування. В. М. Федосова. – К.: Либідь, 2000. – 654 с.
7. Бруно С. Фрай, Райнер Айхенбергер. По той бік територіальної монополії держави: федералізм за допомогою РСІ // *Ринок цінних паперів України*. – 2001. – № 2–3. – С. 7.
8. Бюджетна система України: Навч. посіб. / С. І. Юрій, Й. М. Бескид, В. Г. Дем'янишин та ін. – К.: НІОС, 2010. – 400 с.
9. Василик О. Д., Павлюк К. В. Державні фінанси України: Підручник. – К.: НІОС, 2002. – 608с.
10. Васильєва Є. Під дудку щуролова // *Щотижня*. – 2010. – № 35. – С. 3.
11. Германчук П. К., Стефанюк І. Б., Рубан Н. І., Александров В. Т., Назарчук О. І. Державний фінансовий контроль: ревізія та аудит. – К.: НВП «АВТ», 2004. – 424 с.
12. Годме П. М. Финансовое право: Пер. с франц. – М.: Прогресс, 1978.
13. Гуренко С. Час розплати // *Робоча газета*. – 2010. – № 17. – С. 1.
14. Дзюба К. Використання внутрішніх джерел інвестування економіки // *Щотижня*. – 2010. – № 15. – С. 1.
15. Добриловський М. Основи фінансової науки: Курс лекцій. – Подєбради: Українська господарська академія в ЧСР, 1934.
16. Кабанов В. Г. Активізація фінансових інвестицій як складова стратегії стабілізації та зростання економіки // *Фінанси України*. – 2010. – № 2. – С. 39–47.
17. Кабінет Міністрів України. Постанова від 27 грудня 2006 р. N 1837 Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України. Із змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 27 лютого 2008 року N 101.
18. Кузнєцова А. Я., Джулай В. О. Антикризисний аспект моніторингу стійкості банківського сектору України // *Фінанси України*. – 2010. – № 3. – С. 86–97.
19. Макаренко В. О., Прищепчук І. О. Побудова моделі фінансової системи України на основі системного підходу // *Фінанси України*. – 2009. – № 12. – С. 31–38.

20. Олексієнко В. Боремося за повернення боргів із заробітної плати // *Робоча газета*. – 2010. – № 19. – С. 1.

21. Панарин И. По какому сценарию будет развиваться финансовый кризис? – М.: Знание, 2009. – 100 с.

22. Попов К. Сутність фінансів. – К.: Знання-Прес, 2010. – 124 с.

23. Стукало Н. В. Особливості глобальної фінансової кризи для країн Організації чорноморського економічного співробітництва // *Фінанси України*. – 2010. – № 5. – С. 13–22.

24. Симонов П. Почому пеня для народу? // *Щотижня*. – 01.09.2010. – С. 4.

УДК 351.862.4

Олег Половцев

АНАЛІЗ МОЖЛИВОСТЕЙ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Запропоновано вдосконалення комплексного механізму державного управління за допомогою запровадження зворотного зв'язку, який дозволяє адаптивно корегувати цілі, завдання та рішення на основі отриманих результатів державного управління. Адаптивне прийняття рішень передбачає оцінювання та прогнозування якості рішень на етапі їх прийняття, що надає можливість в разі необхідності оперативно змінювати рішення для підвищення якості державного управління.

Ключові слова: державне управління, механізм державного управління, прийняття рішення, якість управління.

Державне управління передбачає розробку ефективної (в економічному та соціально-політичному сенсі) державної стратегії, а також вироблення та реалізацію повсякденної публічної політики. В державному управлінні, з одного боку, через канали прийняття офіційних рішень акумулюється і виражається «колективна воля» соціуму, а з іншого боку – через механізми державного управління вона реалізується в публічній політиці за допомогою визначених інституціональних засобів. За своєю структурою державне управління містить у собі два основних процеси: по-перше, регулювання колективних ресурсів суспільства і, по-друге, цілеспрямоване керівництво людськими ресурсами, підтримку визначеного інституціонального порядку спілкування між членами суспільства.

Державне управління виділяється з інших систем, що керуються тим, що воно має насамперед універсальний характер, обумовлений всеосяжним охопленням владних повноважень і функцій, потребами в регулюванні практично усіх видів суспільних ресурсів і сфер публічного життя.

З виникненням поняття державного управління з'явилися і питання оцінювання, аналізу та підвищення ефективності

© Половцев О.В., 2010.